

3. Трудове навчання. Обслуговуючі види праці: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів /Т.С. Мачача, Л.І. Денисенко, О.П. Гнеденко [та ін.] – К.: Педагогічна думка, 2008. – 256 с.:іл.

4. Штучні квіти. – К.: МП «Пам'ятки України». Товариство «Знання» України, 1992. – 24с.

УДК 728.012:7.034.8

ВІДОБРАЖЕННЯ СТИЛЮ РОКОКО В СУЧАСНОМУ ІНТЕР'ЄРІ

Надточій Руслана Юріївна,
Довгуля Артем Олександрович
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. Проаналізовано основні риси інтер'єру стилю рококо. Виокремлені та схарактеризовані засоби побудови композиції приміщення, особливості створення конструкції меблів та елементів декору. Висвітлені можливості використання сучасних будівельних засобів та матеріалів для відображення деталей стилю рококо. Обґрунтовано актуальність та естетичні переваги застосування стилю епохи Просвітництва в сучасному інтер'єрі.

Ключові слова: стиль рококо, інтер'єр, елементи декору, орнамент, асиметрія.

Батьківщиною стилю рококо (від франц. *rocaille* – мушля), що з'явився на початку XVIII ст., стала Франція. Таку назву він отримав за манірність, легкість, декоративність, химерність і фантастичність орнаментальних мотивів, вигадливість форм. Існує думка, що рококо – це остання стадія бароко, однак у напрямках існує стилістична різниця, яка говорить про те, що це два абсолютно різні стилі. Хоча в обох стилях присутній пишний декор, у них є глибокі відмінності. Стиль бароко динамічний, контрастний і напружений, орнаментика рококо – навпаки, легковажна, розслаблена, примхлива і граціозна. У стилі бароко присутне відчуття театральності, що навіває передчуття розгортання помпезних вистав. Вистава рококо камерна, більш інтимна, з комічним і еротичним змістом. Легкість, витонченість і примхливість форм швидко витіснили з фаворитів манірно-парадний бароко і за два десятиріччя років повністю завоювали всю Європу.

Палацова розкіш, елегантність, вишуканість і пишність у сукупності з раціоналізмом знаходять своїх поціновувачів у наші часи. Численні архітектори, натхненні красою будівель епохи Просвітництва, створюють свої проекти на основі стилю рококо. Інтер'єр замського будинку або просторої квартири також можна оформити таким чином. Достатньо лише знати основні риси цього стилю.

Всі попередні стилі спочатку з'являлися переважно в архітектурі, тільки після цього вони знаходили своє поширення в оздобленні інтер'єру, меблів, в одязі, живописі, скульптурі, а також декоративно-ужитковому мистецтві. На відміну від них, стиль рококо не виявився помітним чином в архітектурному екстер'єрі, проте він відразу виник як камерний інтимний стиль в аристократичних палацових інтер'єрах будуарів і вітальнь (рис. 1).

Рисунок 1. Типове оздоблення вітальні в стилі рококо

Художники епохи рококо приділяли головну увагу не формуванню художнього образу в цілому, а окремим засобам створення композиції. Піднесення недосяжного ідеалу краси епохи Відродження відходить на задній план, тепер творці оспівують усім доступний ідеал, який досить тілесний, пікантний і грайливий. Улюбленими темами художників і архітекторів стають не героїзм і пристрасть, як було раніше, а гра, ніжність, фривольність, відображення справжньої дійсності. В ідеал зводяться швидкоплинні життєві моменти, а не саме життя як таке. Не випадково назва стилю перекладається як уламки скель або мушлі.

Стиль рококо був притаманний головним чином приватним міським будинкам, іноді важко було знайти характерну єдність у внутрішній і зовнішній обробці будівлі. Якщо фасад будинку був виконаний з урочистою пластичністю палацу, то його внутрішнє оздоблення і планування дуже сильно змінювалося, пропорції легшали. У внутрішніх приміщеннях прагнули створити комфортне середовище, що дозволило робити більш раціональне та вільне планування. При цьому принцип урочистості перестав бути витриманим, починають створюватися асиметричні композиції.

Зали у стилі рококо робили овальної форми. Особливо потрібно відзначити закруглені переходи і кути. На стінах переважали різьблені панелі, які мали блакитний, білий, ніжно рожевий колір. Ліпнина мала рослинний орнамент, на якому створено невисокий рельєф, що ніби розтікається по всій поверхні стін. Дуже багато дзеркал і картин, які обрамлені рамами. Живопис об'єднаний загальним декором і натякав на зв'язок інтер'єру з справжньою природою. Дзеркала розміщували між віконних простінків або навпроти один одного на різних стінах. Це дозволяло їм відбиватися одне в одному, створюючи візуальне розширення простору. Дзеркала були покликані поєднувати ілюзії і реальність та мали в інтер'єрі рококо головне значення.

Особливістю рококо було нововведення – плавний перехід між стелею і стіною, який називається падуга. Вона замінює собою карниз. Кути стін теж мали закруглення. На стінах були не тільки картини, а й панно, декоративні композиції і канделябри. Падугу прикрашали ліпним орнаментом з невисоким рельєфом, це створювало легкість і витонченість. Орнамент у внутрішньому оздобленні вражав досконалістю промальовування та містив у собі тони: рожеві, оливкові, світло-блакитні, польові, зелені, а також поєднання білого з позолотою [2].

Підлога, як і всі інші поверхні, демонструвала розкішний інтер'єр, для неї використовували мармур, фактурний камінь, а також паркет з дорогих та екзотичних порід дерева.

Стиль рококо – це камін у центрі інтер'єру, не дуже високий за розмірами і покритий кам'яною плиткою, з розташованими на ньому порцеляновими годинниками, канделябрами, скриньками, статуетками, різними красивими дрібничками. Над каміном на стіну поміщали дзеркало, обрамлене позолоченою рамою, або два дзеркала з обох сторін каміна.

У стилі епохи Просвітництва іноді було дуже складно розібратися в конструктивній побудові деяких меблів. У конструкції місць для сидіння або комодів можна було побачити плавне перетікання одних деталей в інші (перехід сидіння стільців і крісел у ніжки). Подібне зрощення ніжок і корпусів можна було спостерігати і в комодах. Місця кріплень деталей часто маскувалися декоративними елементами. Меблі були виготовлені з найдорожчих екзотичних матеріалів: мармуру, золота, бронзи, порцеляни, екзотичних порід дерева, гобелена, шовку.

Найбільш розкішно в стилі рококо декорували спальні, в них центральне місце займало пишно оздоблене ліжко. Популярний був старий тип ліжка, яке мало 2 спинки і 4 колони, на них вішався балдахін. Іноді балдахін закріплювали на стельовій рамі, що мала форму овалу, кола або прямокутника. У приміщенні меблі розставляли вільно в складі невеликих груп, які могли бути цілісними композиціями. У таку групу входили диван, крісло, кілька стільців і стіл. Дуже модними в епоху рококо були комоди і секретери, а також такі предмети меблів, як гардероби, кутові полиці, шафки, буфети, шафи-вітрини, книжкові шафи, тумбочки, шкатулки і шафки з висувними шухлядками [5].

У якості декору використовувалися позолота, бронзові накладні елементи, різьблення, порцеляна, лакова живопис, мозаїка з різних порід дерева або з каменю. Орнамент у стилі рококо нагадував переплетення фантастичних мушель, стебел, завитків листя, які однаково добре можуть бути виконані в порцеляні, дереві, а також на декоративній тканині [3].

Щоб відтворити атмосферу рококо, сучасні дизайнери використовують дорогі шовкові або паперові шпалери, також для цього ідеально підходить декоративна штукатурка. Стіни декорують фігурними ліпними елементами білосніжного і золотистого кольору, прикрашають складним розписом, можливе застосування дрібного дзеркального декору, гіпсового бордюру. Для створення стилю рококо в інтер'єрі квартири кути доводиться згладжувати, так як ідеальне приміщення для даного оформлення повинно мати овальну форму. Якщо з яких-небудь причин це зробити неможливо, місця стикування стін декорують витонченими колонами з гіпсу або металу. На них обов'язково розташовуються рослини, що плетуться, з аналогічного матеріалу.

Стельові поверхні дизайнери оформлюють за допомогою численної ліпнини, розеток і кришталевих масивних люстр з лампами у формі свічок.

Для створення відчуття легкості і розкоші перехід між стелею і стінами декорується падугою. Вона дозволяє приховати кути, зробити приміщення безмежним і легким. Сформувані округлий перехід між двома площинами можна і за допомогою спеціальних накладок з гіпсокартону. Актуальні дверні прорізи арочного типу та білосніжні віконні конструкції з ПВХ [1].

В якості підлогового покриття в стилі рококо застосовується керамічна плитка, мармур і дерев'яний паркет. Сьогодні дуже величезний вибір паркету, що дає можливість використовувати це в дизайні інтер'єру в цьому незвичайному стилі.

На меблях у стилі рококо робиться основний акцент. Вони зобов'язані демонструвати всю розкіш королівських будуарів, тому перевага надається дорогим виробам з натуральних матеріалів. У створенні інтер'єрів епохи рококо використовується білена деревина в сукупності з позолотою, оббивка виконується з блискучого атласу і шовку з контрастними смугами, оксамиту, різноманітних гобеленів.

Відрізняється і манера виконання таких меблів: софа, журнальний столик, кушетка, диван і стільці мають досить маленькі розміри. Всі предмети інтер'єру створюють на витончених гнутих ніжках, прикрашених позолоченим різьбленням. Особлива увага

приділяється ліжку. Воно, як і раніше, може мати балдахін, тільки тепер він не пов'язаний колонами з підставою, а кріпиться під стелею. Доповнюється такий інтер'єр розкішними столами-бюро, комодом-секретером, мініатюрними столиками на трьох витончених ніжках і меблями консольного типу [4].

Щоб додати інтер'єру останні штрихи, необхідно декорувати його аксесуарами, властивими стилю рококо. Це можуть бути картини, позолочені канделябри, статуетки з порцеляни та бронзи, вази з великими різьбленими візерунками, світильники з позолотою, скриньки з дерева і кераміки, годинники, гобелени, ширми. Повинно бути багато дзеркал, що висять асиметрично. Люстра повинна бути з кришталевими підвісками з лампочками, які мають форму свічок, стіни прикрашені різьбленими бра з елементами зі скла і кришталю. У центрі такого оформлення обов'язково розташовується камін з дорогою різьбленою обробкою. Віконні отвори прикрашаються масивними шторами з ламбрекенами з натуральних матеріалів. Особливу витонченість інтер'єру надає велика кількість посуду. Численні тарілки, чашки та вази з найтоншими ручками і розписом наповнюють простір чарами і створюють неповторну атмосферу (рис. 2, 3).

Інтер'єр рококо в сучасній інтерпретації повинен бути не тільки красивим, але і функціональним, необхідно витримати баланс елегантності і помпезності. В оформленні приміщення використання пастельних відтінків, поєднання їх з золотом, сріблом і дзеркальними поверхнями допоможе відтворити незвичайну атмосферу розкоші та вишуканості. Характерними рисами інтер'єру в стилі рококо є витонченість, велика кількість декоративних елементів і складних орнаментів. Варто пам'ятати, що стиль рококо повністю побудований на асиметрії, яка створює грайливий настрій хвилювання, однак за зовнішньою легковажністю цього стилю відчувається потяг до сентименталізму, зображення тонких почуттів, інтерес до особистості та пошуку сенсу життя.

Рисунок 2. Спальня в стилі рококо

Рисунок 3. Вітальня в стилі рококо

Перелік використаної літератури

1. Ахремко В. Стилi інтер'єру в дизайні типових квартир. Москва: Ексмо, 2014. 224 с.
2. Білик Б. Культурологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київський національний торговельно-економічний ун-т. Київ : КНИГА, 2004. 408с.
3. Расине О. Орнамент всех времен и стилей. Том 1. Москва: Арт-Родник, 2004. 268 с.
4. Стиль рококо в інтер'єрі. [Електронний ресурс]. URL: <https://probud.in.ua/stil-rokoko-v-interyeri-budivnitstvo-budinku-svoyimi-rukami.html>. (дата звернення: 17.08.2020).
5. Шумега С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єра: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 300 с.

УДК 7.012-028.22(477)

ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН. СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОДЕЛІ

Чернявський Тарас Вікторович

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. У статті розглядається сутність, завдання, засоби та основні напрямки графічного дизайну. Аналізуються зародження та становлення графічного дизайну в Україні.

Ключові слова: графічний дизайн, напрями, засоби, становлення.

Графічний дизайн — вид сучасного мистецтва, який полягає в створенні графічних об'єктів (листівок, логотипів, візиток, веб-сайтів) за допомогою різних видів графіки.

Головна ідея графічного дизайну — з'єднати естетичні принципи і функціональні завдання в одному виконанні.